

## Oslofjorden er fortsatt i live, men trenger livreddende førstehjelp

Forslagsstillere: Lisa Agathe Winther, Stein Vidar Samuelsen, Bergljot Styrvold og Lars Egeland på oppdrag fra Fylkesstyret i Vestfold SV

Livet i Oslofjorden har endret seg dramatisk de siste årene. Fisken forsvinner, koraller dør, det er algeoppblomstring, tilslamming, og store deler av fjorden er nærmest død. De store synderne er nitrogenforurensing fra kloakkutslipp og avrenning fra landbruket. Men tilførsel av miljøgifter og langvarig overfiske blant annet med bunntål påvirker miljøet i havet. I tillegg kommer nedbygging og privatisering av strandsonen og utfylling som skader strandnære oppvekstområder for fisk. Tiltaksplanen for redning av Oslofjorden, som ble vedtatt i 2021, har ingen forpliktende krav og har ikke blitt fulgt opp med hverken penger eller handling, men ble overlatt til den enkelte kommune, jordbruker, grunneier og private. Planen er ikke satt i verk og tilstanden i fjorden har ikke bedret seg de siste år.

### Nitrogenrensing av avløp og utslipp fra skip og båter

Kommunene langs fjorden har fått pålegg om nitrogenrensing fra 2030. Arbeidet med å etablere nye renseanlegg er omfattende og dyrt. Prinsippet om at kostnadene skal dekkes av befolkningen langs fjorden med skyhøye VAR-avgiften, virker urimelig da nitrogenutslipp via kloakk fra kystkommunene bare er en del av problemet. I Statsbudsjettet for 2024 fikk SV inn økt satsing på nitrogenrensing (22millioner). Det er bra, men det er et langt stykke igjen. Ett renseanlegg i en kommune koster opp mot 1mrd.

Det vil også være mangel på kompetanse og teknologi når alle skal bygge samtidig. Det er derfor nødvendig at staten tar ledelsen med en samlet plan for nitrogenrensing med statlig tilskudd til planlegging samt at det etableres et fond for tilskudd og lån for bygging av selve renseanleggene. Krav om nitrogenrensning må gjelde hele nedbørsområdet for Oslofjorden. Da må man se på mer lokale og biologisk baserte løsninger. Våre naboland innførte krav om nitrogenrensing på et tidspunkt norske myndigheter ikke syntes det var nødvendig, Det var en feilvurdering, en kostnad staten mener kommunene nå skal ta aleine.

Oslofjorden har stor betydning for mange mennesker og næringer. Fjorden er en vesentlig nasjonal transportvei for handel og produksjon og turisme. Utslipp av kloakk direkte til fjorden fra skip og lystfartøy må forbys, og Oslofjorden må få samme særskilte krav om rensing som gjelder for Østersjøen.

### Avrenning fra jordbruket

Det haster med å innføre forpliktende miljøkrav i jordbruket via regionale forskrifter med hjemmel i jordloven, slik at tilførslene av næringsstoffer og partikler til Oslofjorden reduseres. Dette gjelder hele nedbørsfeltet til Oslofjorden. Frivillige tiltak gjennom tilskudd er ikke nok, det må også stilles juridiske krav, f.eks. forbud mot høstpløying og større kantsoner. Det var viktig at man gjennom

jordbruksforhandlingene fortsetter å øke nivået på øremerkede midler til vannmiljøtiltak. Det kan også være et tiltak å styrke landbrukskontorene, slik at bøndene får veiledning og opplæring, samt ressurser til kontroll. Vi trenger mer sirkulære løsninger uten så stor bruk av kunstgjødsel.

En vesentlig del av landets matproduksjon foregår i tilknytning til fjorden. Vassdragene med størst vannføring i Norge har utløp i Oslofjorden. Nedbørsområdet strekker seg fra Røros/Dovre i nord til vannskillet mot Vestlandet på Hardangervidda. Dette omfatter 118 kommuner. Derfor må fjordens helse være et nasjonalt anliggende. Vi viser til innsatsen i Mjøsa på 1970-tallet med statlig bidrag.

## **Økosystem og arts mangfold ved og i sjøen**

Økosystemet i fjorden må reddes via en rekke tiltak. For å verne fisk, er det nødvendig med atskillig større fredningsområder, spesielt for torsk. All fiskefangst uten med snøre og stang, må forbys inntil fiskestammene er blitt bærekraftige. Antallet hummerfredningssoner må også utvides. Det må settes en stopp for at kommunene kan godkjenne utbyggingstiltak ved elver, innsjøer eller ved sjøen. Det må også omfatte forbud mot privat mudring som skader ålegressenger. Områder med naturlig vegetasjon er vesentlig for å opprettholde arts mangfold, dyre- og fugleliv samt at det bidrar til å rense overvann.. Kommunene langs fjorden bør oppfordres gjennom intensiver til å jobbe for arealnøytralitet og stoppe all utbygging i sjønære områder.

SV mener at det er en nasjonal oppgave å berge Oslofjorden. Til det trengs det innsats med statlige midler, det trengs strengere juridiske krav og større fart.

Forslag til behandlingsmåte: Når uttalelsen forhåpentligvis blir vedtatt, brukes den i Vestfold-avisene, samt fremmes for Landsstyret i SV. Forslaget til uttalelse sendes også de andre fylkeslagene i SV rundt Oslofjorden.

Forslaget er forelagt en rekke miljø og naturvernorganisasjoner i Vestfold som har kommet med innspill i utarbeidelsen.